Rys, neboli příznak, je rozhodující vlastnost, pomocí které lze klasifikovat konstrukty systému. V lingvistice se tento pojem ujal nejprve ve fonologii.

Fonologický rys je vlastností zvukového segmentu, [hlásky](#). [Nikolaj Sergejevič Trubeckoj](#) v díle Grundzüge der Phonologie používá rysy pro popis [opozic](#) mezi fonémy. Např. opozici mezi [fonémy](#) „/b/" a „/m/" tvoří rys nazálnosti, který je přítomen u „/m/" a nepřítomen u „/b/". Fonologický rys je distinktivní vlastností daného fonému. Jeho hlavním úkolem je odlišit daný foném ode všech ostatních fonémů v systému daného jazyka. Další funkcí fonologického rysu je poskytnout návod, jak daný foném vyslovit. Proto by měl foném mít vztah k fonetické realizaci. Každý [foném](#) lze považovat za složený z konečného počtu rysů. Jinými slovy, fonémy jsou „balíčky distinktivních rysů".

[Noam Chomsky](#) a [Morris Halle](#) v knize Sound Pattern of English (1968) převzali důsledný binarismus (tj. každý rys může mít pro daný segment maximálně dvě hodnoty: + a –), který navrhl [Roman Jakobson](#) a přizpůsobili inventář distinktivních rysů tak, aby mohl fungovat v přepisovacích pravidlech, kterými se zápis z abstraktní morfosyntaktické roviny převádí do konkrétní fonetické podoby. Např. předložková fráze /k kostelu/ má fonetickou podobu [kekostelu] podle pravidla, které vkládá [e] mezi stejné souhlásky ve fonetickém slově s jedním přízvukem.

Podle autorů SPE mají hodnoty distinktivních rysů definovat přirozené třídy hlásek. Přirozená třída je množina všech hlásek v daném jazyce, které sdílejí určitou hodnotu daného rysu. Např. rys zapsaný jako [+ znělost] definuje početnou třídu všech neznělých hlásek. Sem patří /p/, /t/, /k/, /s/, /f/ atd. V dalším vývoji fonologie byly navrženy jiné inventáře rysů. Některé rysy, např. [slabičnost], [přízvuk] , byly nahrazeny strukturou. Geometrická teorie rysů vedla k tomu, že přirozené třídy jsou reprezentovány nejen rysy samotnými ale i svou vzájemnou hierarchií.

Teorie rysů byla transplantována z fonologie i do jiných lingvistických oblastí. Analogicky je možno chápat flektivní tvary slov jako balíčky morfosyntaktických rysů. Tak můžeme např. srovnávat dva tvary morfologické [flexe](#) lišící se jediným rysem: „šel jsem" versus „šel bych".

Morfosyntaktické rysy zahrnují lexikální ...

[+N,-V]; sloveso = [-N,+V]; přídavné jméno = [+N,+V]; předložka = [-N,-V]). Gramatické rysy v úzkém slova smyslu jsou rysy figurující u podstatných jmen [osoba], [číslo] a [rod], nebo rysy spojené s přídavnými jmény [komparativ] [superlativ]. Početné jsou rysy spojené se slovesy jako jsou čas, způsob, slovesný rod: [± minulost], [± kondicionál], [± pasívum]. Jako součást své teorie vázání N. Chomsky (1981) navrhl dva rysy, kterými se modeluje vázání výrazů [± anaphoric] a [± pronominal].

Rys (lingvistika)

5 jazyků